

**Embargo da publicaziun fin
mesemna, ils 9 d'avrigl 2003, a las 15.00**

Communicaziun a las medias davart il quint statal 2002 dal chantun Grischun

Il quint statal dal Grischun 2002 cun cifras adina pli cotschnas

Il quint statal dal Grischun 2002 serra cun il deficit enfin oz il pli aut dal quint current da 21,4 milliuns francs. L'agen chapital è uschia sa reducì sin 56 milliuns francs. En il quint da finanziaziun resultescha in deficit da 38,2 milliuns francs. Las investiziuns nettas han pudì vegnir finanziadas mo pli a 75% or d'agens meds.

La svieuta totala dal **quint current** è s'augmentada en cumparegliaziun cun l'onn precedent per 102 milliuns francs (+5,2%) sin 2'064 milliuns francs. Il retgav total è s'augmentà da l'autra vart per 88 milliuns francs (+ 4,5 %). Il surpli d'expensas è uschia creschì per var 14 milliuns francs sin 21,4 milliuns francs ed il **agen chapital** è sa reducì sin 56 milliuns francs. En cumparegliaziun cun il deficit budgetà da 33,4 milliuns francs è il resultat stà per 12 milliuns francs meglier. Quai correspunda a la differenza tranter il quint ed il preventiv da be 0,6 % da las expensas totalas consolidadas. En il retgav èn cuntegnidas revalitaziuns d'immobiglias betg budgettadas en l'autezza da 9,5 milliuns francs.

Grond deficit malgrà retgavs fiscals bundant pli auts

Da la vart da la **rendita** èn da gronda impurtanza las entradas cleramain pli autas or da las **taglias chantunalas**. Questas entradas surpassan il preventiv per 45,7 milliuns francs resp. per 7,9 % ed il quint da l'onn precedent per 31,2 milliuns francs. Da quest augment pertutgan sulettamain 30,5 milliuns francs las taglias sin las entradas e sin la facultad da las personas natiralas. Questa divergenza è per gronda part d'attribuir a l'intschertezza che sa resulta da l'introducziun da l'imposiziun da taglia actuala tar las personas natiralas a partir dal 1.1.2001. Ulteriurs retgavs supplementars ch'èn degns da vegnir menziunads resultan - cumpareglià cun il preventiv - da las taglias da las personas giuridicas (+ 7,5 milliuns) e da las taglias sin l'ierta e sin donaziuns (+ 4,9 milliuns). La consegna dal gudogn da la banca chantunala grischuna ed il retgav da dividendas han mintgamai surpassà las aspectativas per 2 milliuns francs. Retgavs supplementars da 9,5 milliuns francs èn resultads da la revalitaziun d'immobiglias pervi dals transferiments da la facultad publica a la facultad da finanzas e pervi d'adattaziuns da las valurs cudeschadas en il rom dal concept da valitaziun.

Tar las **parts dal chantun a las entradas federalas** han ins puspè stuì acceptar ina perdita considerabla da quasi 10 milliuns (passa 7 %). 2,5 milliuns francs da questa perdita èn entradas pli pitschnas da la part dals chantuns a la taglia federala anticipada. Tar la part dal retgav da la taglia federala directa han ins manchentà il preventiv per 8,5 milliuns francs resp. per 18 %. Las **contribuziuns federalas** per las vias èn resultadas per 12,6 milliuns francs pli bassas che spetgà. Perencunter ha la confederaziun prestà contribuziuns supplementaras a la regulaziun dal traffic da camiuns pesants dal San Bernardin ed a las prestaziuns supplementaras augmentadas. Er la part vi da la TTCP/LSVA è resultada pli auta che budgettada. Retgavs marcantamain pli bass da l'ospital da dunnas Fontana e da las praschuns Riòlta und Sennhof han chaschunà perdidas da las **taxas d'ospital e d'asil sco er da las dunsenas** da quasi 4 milliuns francs cumpareglia cun las presumziuns dal preventiv.

Da la **vart dals custs** èn resultads **ils custs dal personal** per 2,5 milliuns francs pli bass che spetgà. Tar **ils custs reals** pon vegnir registrads respargns da 17,6 milliuns francs resp. da 5,8 %. 14 milliuns francs da quels pertutgan la finanziaziun speziala da las vias ed han uschia in effect mo per il resultat da quest sector. Cun in surpassament dal preventiv da 41,4 milliuns francs u 9,4% tar las **contribuziuns dal chantun a terzas personas** è la gronda part da las entradas supplementaras tar las taglias chantunales puspè vegnida cumpensada. Considerablamain pli autas sco planisadas èn resultadas las contribuziuns al manaschi d'ospitals, a las assicuranzas da malsauns, a instituziuns da scola speziala sco er per prestaziuns supplementaras augmentadas. En cumparegliaziun cun l'onni precedent èn vegnids conderschids en tut schizunt 68,2 milliuns francs dapli per contribuziuns liadas legalmain a las expensas currentas da terzas personas che na pon tgunsch vegnir dirigidas dal chantun.

Il **quint da las vias** serra cun expensas totalas da 387,4 milliuns (onni precedent 355 milliuns) e cun entradas totalas da 381,7 milliuns francs (onni precedent 342,7 milliuns), pia cun in surpli da las expensas da 5,7 milliuns francs (12,3 milliuns). Sin donn e cust da la bilantscha generala dal stadi èn vegnids attribuids 44,6 milliuns francs (onni precedent 42,7 milliuns) al quint da las vias. Questa summa correspunda a la part da 72,5 % dal retgav ord la taglia chantunala sin ils vehichels a motor. Il **debit sin las vias**, q.v.d. il total dals deficits sin las vias activads è s'augmentà sin 59,4 milliuns francs.

Meds d'investiziun duvrads bain

Senza resguardar ils emprests or da finanziaziuns spezialas concedids a l'associaziun grischuna per credits a l'agricultura (8,1 milliuns) è vegnids impundids sin donn e cust dal **quint d'investiziuns** totalmain 379,1 milliuns francs. Da quels pertutgan 162,4 milliuns francs il quint da las vias.

Il volumen d'investiziuns bruttas permess dal cussegl grond en il preventiv 2002 da 376,3 milliuns francs è vegnì explotà a 102,9 % (onn precedent 101,8 %). Suenter la deducziun da las entradas d'investiziun repassadas restan **investiziuns nettas** sin donn e cust dal chantun da 153,8 milliuns francs. Quai è 9,7 milliuns francs damain che budgetà, però 8,7 milliuns francs dapli che l'onn precedent. Pervi da restricziuns da credit da la confederaziun han ins pudì investir mo per la construcziun da vias var 9 milliuns francs main che previs. La **quota d'investiziuns**, q.v.d. la part da las expensas d'investiziun a las expensas totalas consolidadas è creschida en cumparegliaziun cun l'onn precedent da 16,4 % sin 17,9 %.

Deficit pli grond

Las investiziuns nettas pli bassas ed il deficit pli pitschen dal quint current cumpareglià cun il preventiv distgargian il quint da finanziaziun. Il total dals **meds or d'atgna finanziaziun** da **115,6 milliuns francs** surpasa per 17 milliuns francs las aspectativas dal preventiv, resta però per 29,7 milliuns francs sut il resultat da l'onn precedent. Da la cumparaziun dals meds or d'atgna finanziaziun e da las **investiziuns nettas** decisivas **da 153,8 milliuns francs** resulta in **deficit da finanziaziun da 38,2 milliuns francs** resp. in **grad d'atgna finanziaziun da 75,2 %** (onn precedent 100,2 %).

Giudicat e perspectivas

Il svilup negativ permanent da las finanzas chantunalas che sa mussa dapi l'onn 1997 è puspè sa cumprovà. Malgrà entradas supplementaras da taglia e da summas da revalitaziun betg budgettadas tar immobiglias mussa il quint statal dal Grischun 2002 in resultat negativ d'ina dimensiun pli gronda che mai. La divergenza tranter il preventiv ed il quint è resultada cun var 12 milliuns francs fitg pitschna, quai che mussa ina pratica da budgettar adina pli restrictiva. In problem central sa mussa puspè tar il **svilup da las contribuziuns chantunalas ad expensas currentas**. Da quest sector perdan ins pli e pli la controlla: l'onn 2002 han stuvì vegnir pajads passa 41 milliuns francs dapli che budgettà per contribuziuns, e cumpareglià cun il quint da l'onn precedent haja schizunt dà in augment da las expensas da 68,2 milliuns francs. La situaziun da las finanzas dal chantun vegn adina pli critica. L'agen chapital è sa sminuì pervi dals deficits d'in cuntin en ils ultims sis onns da 127,2 milliuns francs a 56 milliuns francs. Ina cuntinuaziun da quest trend n'è betg pli supportabla. Per l'onn

current 2003 sa mussa in deficit che vegn cleramain a surpassar quel da l'onn 2002. Las stentas da spargn convenziunalas na bastan lunschor pli per ina correctura dal curs. Las prestaziuns dal chantun ston ussa vegnir urgentamain adattadas a las pussaivladads finanzialas.

Cun la missiva davart la sanaziun dal budget deliberada da la regenza vegn stgaffida la basa per la midada da tendenza necessaria. Il pachet da sanaziun instradà vegn suttamess il zercladur 2003 al cussegl grond.

El prevesa distgargias dal quint current da totalmain 64 milliuns francs per l'onn 2004 fin 106 milliuns francs per l'onn 2007.

SURVISTA DAL QUINT DAL STADI 2002 DAL CHANTUN GRISCHUN

Quint 2001		Quint 2002	Preventiv 2002	Differenza dal preventiv	
milliuns francs		milliuns francs			en %
	QUINT CURRENT				
1'962.3	Total custs	2'064.4	2'029.0	35.4	1.7
	<i>da quels:</i>				
311.3	Custs da personal	315.6	318.1	-2.5	-0.8
275.7	Custs reals	287.2	304.8	-17.6	-5.8
18.5	Tschains passivs	18.4	19.3	-0.9	-4.7
148.3	Amortisaziuns sin la facultad administrativa	152.4	162.3	-9.9	-6.1
414.6	Atgnas contribuziuns a terzas personas	482.8	441.4	41.4	9.4
375.0	Contribuziuns transitorias	395.7	380.0	15.7	4.1
17.1	Apports en fonds e finanziaziuns spezialas	0.8	0.3	0.5	
1'955.1	Total retgav	2'043.0	1'995.6	47.4	2.4
	<i>da quels:</i>				
590.6	Taglias	621.8	576.1	45.7	7.9
58.3	Tschains d'aua, regals e concessiuns	75.1	74.3	0.8	1.1
57.1	Retgavs sin facultad	64.0	46.3	17.7	38.2
149.4	Recumpensaziuns	140.8	143.8	-3.0	-2.1
115.1	Parts ord entradas federalas	125.7	135.5	-9.8	-7.2
171.4	Contribuziuns da la confederaziun per l'agen quint	189.1	194.4	-5.3	-2.7
375.0	Contribuziuns transitorias	395.7	380.0	15.7	4.1
12.9	Prelevaziun da fonds e finanziaziuns spezialas	16.2	30.5	-14.3	-46.9
7.2	surpli da custs	21.4	33.4	-12.0	-35.9
	QUINT D'INVESTIZIUN				
333.5	Investiziuns bruttas	387.2	376.3	10.9	2.9
325.9	* Senza emprests a la ACA	379.1	370.3	8.8	2.4
	<i>da quellas:</i>				
134.8	Construcziuns bassas	150.8	162.8	-12.0	-7.4
11.1	Construcziuns autas	14.6	20.7	-6.1	-29.5
8.3	Emprests e participaziuns	14.7	6.7	8.0	119.4
80.0	Atgnas contribuziuns d'investiziun	79.6	78.7	0.9	1.1
94.3	Contribuziuns d'investiziun transitorias	108.4	99.1	9.3	9.4
208.9	Entradas d'investiziun	239.7	218.3	21.4	9.8
180.8	* Senza restituziun da l'emprest AD	225.3	206.8	18.5	8.9
	<i>da quellas:</i>				
0.0	Transferiment da bains materials	11.8	0.0	11.8	
33.3	Restituziun d'emprests e participaziuns	17.3	11.9	5.4	45.4
77.8	Contribuziuns da la confederaziun per l'agen quint	99.6	106.2	-6.6	-6.2
94.3	Contribuziuns transitorias	108.4	99.1	9.3	9.4
124.6	Investiziuns nettas I	147.5	158.0	-10.5	-6.6
28.1	+ restituziun da l'emprest AD	14.4	11.5	2.9	25.2
-7.6	- emprests a la ACA	-8.1	-6.0	-2.1	35.0
145.1	Investiziuns nettas II	153.8	163.5	-9.7	-5.9
	*) AD = Assicuranza da dischoccupads ACA = Associazion per credits a l'agricultura				

Quint 2001		Quint 2002	Preventiv 2002	Differenza dal preventiv	
milliuns francs			milliuns francs		en %
	FINANZIAZIUN				
145.1	Investiziuns nettas II (Senza emprests a AD + ACA)	153.8	163.5	-9.7	-5.9
145.3	Atgna finanziaziun	115.6	98.6	17.0	17.2
0.2	Surpli da finanziaziun				
	Deficit da finanziaziun	38.2	64.9	-26.7	-41.1
100.2%	Grad da finanziaziun (Atgna finanziaziun en % da las investiziuns nettas II)	75.2%	60.3%		